

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕПЛАТА В КРИЮ:
Місто 5-00 год.
Часовий 10-00
Шарік 22-00
Прото 00-00

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 год., Німеччині 7-50 год.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7-50 лев., Австрії 7-50 шил.,
Зміна адреси 1 год.

Телеф. Редакції 29-41.
Друкарні 29-24.

В СПРАВІ ОГолошень
звертатися до АДМИНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА

25 сот.

НОВОВІДКРИТА

КНИГАРНЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ“

у Львові, вул. СИКСТУСЬКА ч. 20, ч. тел. 87-42.

(Дім Народної Гостиниці)

важ на складі: шкільні книжки, всякого рода літературні та наукові новості краєвих і заграничних книжників, друка, шкільне та книжарське приладдя.

Замовляйте й купуйте в цій книгарні, бо цим спричинитеся до скріплення і розбудови „Рідної Школи“, в якій кується будучність нашої нації.

Жодайте проспектів і каталогів. 1-3

Офіційні й неофіційні представництва.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 6. травня 1930.

Майже кожна нація має в Римі свої офіційні й неофіційні представництва. Офіційні носять назву — амбасад або легатій при королівстві або святому престолі. Неофіційні — називаються різними: археологічні інститути, академії мистецтв, духовні колегії. Але всі вони відіграють величезну роль у зближенні та взаємному пізнанні, всі вони намагаються здобути для свого народу й своєї нації якнайпочесніше місце в opinio publico, в його інтелектуальних та духовних сферах.

Від часу до часу з'являються в часописах звістки: Німецька Академія Мистецтв відкриває у своїй „Віделі Массима“ виставу творів німецьких мистців; або: Румунська Академія влаштовує відкрити про організацію нового театру в Румунії; або: Французька Археологічна Школа відкриває свою бібліотеку для загального користування; або дирекції всіх національних академії погодилися, для зближення й ознайомлення своїх членів із вченими Італії, а також для взаємного ближчого пізнання, влаштовувати по черзі чай у місцях осідку своїх інститутів; або: Німецька Духовна Колегія влаштовує у своїй просторій салі концерт духовної німецької музики, вхід вільний; і т. д. і т. д.

Від часу до часу з'являються в Римі, крім цих постійних представництв ще й усякі „надзвичайні місії“ чи то в особі одного лише „міністра“, чи п'яниста, скрипача, диригента оркестру або „знаного й поважного“ знавця всяких справ, що відбуває низку конференцій, з якою метою здобути щось для своєї країни, після чого починаються чай, прийняття, відвідини, інтерв'ю по часописах і врешті проводиться з квітами на залізничній стації. Іноді такий міністр з'являється в супроводі величезного гурту різних службовців, що своєю кількістю могли би дорівняти навіть первісному складові нашої бушної париської дипломатичної місії, або терпиміших більшості торговців.

На місії окремих „надзвичайних міністрів“ дуже щедрі подарунки, на місії „численні“ — росіяни. Ось і тепер тільки скінчилися в Римі виступи Московського Камерного Театру під управою Таїрова, що вважається найвідважнішим і наймодернішим зі сучасних європейських режисерів, а зараз по тім почалися виступи балетної трупи Вері Немчинової, що називає себе ученицею покійного Дягилева. Виступи Таїрова пройшли з великим успіхом, хоча російська емігрантська колонія і бойкотувала „більшовицький“ театр. Виступи „емігрантської“ трупи Немчинової навпаки — проходять велим славою, — бо цей жанр успіху уже всім надокучити і то тим більше, що артистичні сили і матеріальні технічні засоби цих емігрантських труп з кожним роком все більше підпадають, виснажуються.

Іншим разом ми колись сплинемо над тією водою, яку відіграв в Італії російський театр, — тема цікава і повчальна, — але в даний момент нас цікавить щось інше. Ми хочемо звернути увагу на цю постійну культурну пропагандистську роботу, що її різні народи відіграють у Римі і, очевидно, по всіх інших світових осередках. У нас колись цю роль повинні виключно одні лише хор Кошиця, — але й він віддавна вже перестав існувати. Ми позбавлені можли-

Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринок ч. 10 (ч. телефону: 431. — Конто Почтової Штанди ч. 143.467).

Цей Центральний Банк українських кооперативів приймає вклади ощадності, забезпечує їх у твердій валюті та поміщує у наших кооперативах, щоб підняти господарський розвій українського народу.

вості висилати кудинбудь наші „надзвичайні місії“ і нашим першим безпосереднім завданням є організаційна робота в нутрі, у себе, — бо лише тоді, коли буде щось серед нас, то тоді і на зовні самі собою підуть могутні паростки. Але є у нас одне постійне „посольство“, що повинно би відіграти далеко більшу національну роль, ніж воно досі відіграло.

Я думаю про нашу „рутенську“ колегію в Римі. (Вона ще й досі називається „Рутенською“ (Colleggio Ruteno). Приглядаючись до ролі відповідних інституцій в інших націях, менше від нашої в активності зацікавлених, мимоволі запитуєш себе: Чи провід нашої Колегії виповнює свою фактичну роль нашого неофіційного представництва при Ватикані? Це питання насувається мені тим більше, що наші справи у Ватикані повинні би стояти далеко краще, ніж стоять і для такого мого сумного констатування, на жаль, є аж за багато підстав, — а з них перша і найважливіша, що Ватикан раніше завжди думав поширювати свої впливи у східній Європі і переводити свою улюблену ідею єдинення церков власне через українців, а не через москалів, — через Львів і Київ, а не через Москву.

Думав... Бо так писав покійний Бенедикт XV., визнаючи український національний уряд і даючи своє благословення для нього (в листі від 21. лютого 1921 р.): „Тому власне, що в нашому серці Ми маємо надію на повернення народів Сходу до єдиної віри, сподіваємося глибоко, що через українців, тісно зв'язаних зі Св. Престолом... дуже швидко зможе сповнитися бажання, що його висловив Наш славний попередник Урбан VIII., який сказав відомі слова: „Я надіюсь, що через вас, мої русини, Схід повернеться...“ Отже так раніш Ватикан думав і надіявся...“

У минулому... А в сучасному?... Ми не маємо можливості вичитувати чужих думок, коли вони не виложені на папері, але ми можемо і мусимо рахуватися з фактами. А факти ці нам не сприяють. Можна би здогадуватися, що тепер Ватикан надіється на навершення Сходу не „через українців, тісно зв'язаних зі Св. Престолом“, а через елементи, їм істотно ворожі.

Для підтримки цього нашого погляду досить згадати, що в усіх ватиканських енцикліках з приводу переслідування релігії під більшовиками, говориться лише про Росію, так ніби вся попередня боротьба українського народу за відмежування своєї територіальної й національної відрубності пройшла десь поза увагою Ватикану; так, ніби на Україні не було ніякої автокефальної української церкви, що проти неї воюєма більшовики звернули найзавзятіші переслідування; так, ніби сам термін Росія, в тому розумінню, як його живляють тепер ватиканські канцелярії, не є загрозливим для „народів Сходу“, викликаючи у них цілком ясний образ „єдиноденісської“ концепції.

Мало того, останніми часами стався ще один факт, що наводить на сумні думки: часописі сповіщають про висвячення на католицького священника кн. А. Волконського, нашого найбільшого ворога, що для нього боротьба з ідеєю української незалежності стала свого роду *idée fixe*. Розуміється, у самому факті висвячення не було нічого ані страшного, ані дивного, — але кн. Волконського, бывшего офіцера й адютанта царського двору висвячують, як загально твердять, без всяких, потрібних значимому смертєдників довгих теологічних студій, — факт в католицькій церкві дійсно незвичайний! Мало того, висвячують його, давнього римо-католика... по східньому грецькому обряду, католика напертають на уній! Все те свідчить, що на кн. Волконського покладають величезні надії в справі здобування Сходу. Тим часом на рахунок кн. Волконського лежить кі-

Чи думаєте про свою будучність?

Якщо так, то складайте свої ощадності в Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

ка різко антиукраїнських брошур, видаючи у різних мовах і повних залісних брехонь про німецькі марки й інші відомі вигадки. Не дивно, як цього року, між кн. Волконським і нашим кореспондентом відбулась в італійських часописах палка полеміка про туж таку українську справу, при чому кн. Волконський поперівав всі свої давні „історичні правди“ і відмовлявся визнавати не лише незалежність України, але навіть саме її імя.

Ось і сьогодні переді мною програма вчорашнього вечора — „Росія в картинах і музиці“, що має сьогодні вечером відбутися у салі німецької Духовної Колегії („Делла Аніма“). Вступне слово має виголосити кн. Волконський, а серед ілюстрацій „російської“ музики знаходимо... нашого Бортнянського і навіть... російську (II) („русинес“) народну пісню „Почаїська Божа Мати“ в музичному обробленні Кошиця. Співатиме російський мішаний хор. Російська музика досить багата, щоб наповнити з успіхом програму одного концерту, і коли всеж таки доповнюють його українськими співами, видаючи їх за „русинес“, то політична ціль такої тактики є цілком ясна: ми стоїмо перед тою-ж самою „єдиноденісською“ концепцією.

Невжеж у нас нема нікого, хто вивчив би, що не цим шляхом йдеться на релігійне здобування Сходу? Невже-ж ще досі ніхто не міг зауважити, що єдиноденісська концепція вже раз вкинула той Схід, а передовсім нашу Україну, в хаос соціального, морального й антирелігійного безладдя; невже-ж ще досі, після асинок і гарних слів Бенедикта XV., можливі в мурах духовних інституцій такі явні протіукраїнські виступи, що викликають лише огорчення і роздратовання?

І ще одне, останнє питання: Чи не був би крайній час проведення нашої Духовної Колегії припинитися тому, що робиться у мурах інших духовних колегій і в відповідних випадках — відповідно реагувати, боронячи нашу національну гідність, і сприяючи таким чином кращому розумінню наших національних ідеалів на чужині?

Евг. Онацький.

Конференція Бріана з Гендерсоном.

Бріан прийняв на сидінні Гендерсона, що в переїзді в Женеву задержався в Парижі. Обговорили політ. справи, м. ін. справи, зв'язані з найб. сесією Ліги Націй та положення, що створилося після льондоської конференції. „Матен“ пише, що Бріан пропонує Гендерсонові текст меморандуму у справі утворення європейського союзу. Оба держ. мужі прийшли до переконання, що треба почати негайно французько-італійські переговори в справі морського розвою. Тому треба було використати приїзд Гравіа на сесію Ліги Націй до Женевы. Іт.-фр. переговори скінчатися найпізніше до 6 місяців. „Ер Нувель“ пише, що англ. міністр закорд. справ є думка, що годі дозволити Мусоліні бекарю порушувати рівновагу сил на Середземнім Морі.

Промисл Рад. України.

Хемічні трести радянської України виконали 90 проц. плану. Штучних напівів випродуковано 13.000 тон менше як планувалося. Фабрика „Серп і Молот“ виконала 35 проц. плану, металургічні заводи ім. Енгельса виконали 57 проц. Загально відчувається брак сиринців.

Флямандія будиться.

Воєнний суд у Ліжжі засудив воєн. Льова на рік в'язниці за те, що домагався, щоб військовий наказ виданий йому, був писаний флямандською мовою. В Антверпені флямандці знищили бельгійський пам'ятник і вибили вікна в державних будинках.

Вирівнюйте залеглисти! Вже не-далеко час льосовання премій. — Передплатники, що не матимуть з днем 15. червня ц. р. ніякої залеглисти у передплаті за „Діло“, можуть виграти бібліотеки вартості 100 ам. доларів, дві по 25, десять по 10 і десять по 5 ам. доларів. Хто скоче платимо за бібліотеки ГОТІВКОЮ.

З польської преси.

Про незнання і легковаження української культури.

У двох органах саванційної преси, „Дзєнніку Львовському“ (а 8. ц. м.) і „Курєрі Вільєнському“ (а 9. ц. м.), появилїся статті на ту саму тему, настільки подібні, що здаються або одєю рукою, або бодая одїєм дїкером. Одна з них, у львівському часописі, зветься: „Про таку близьку, а таку далеку культуру“. Друга — у вільєнському — „Про культурне співжиття в Україні“. Обі статті говорять про незнання і легковаження української культури, точніше кажучи, української літератури, серед польського громадянства та випають покінчити в цією аномалїєю, шкідливою не лише в огляді інтересу польської культури, але й політики. Помінаючи дїроглядну і сміхотворну національно-термінологїчну саламаку, якою користується автор статті у „Дзєнніку Львовському“ („рускі“, „українські“ — в лапках і без лапок, та „малорускі“, бракує ще для комплекту „руські“, і хїба ще „малопольські“ виання грецько-католицького), та дуже неfortunний вступ до статті у „Курєрі Вільєнському“ (про те, начебт „патентовані політичні провідники“ виступали проти „порозуміння двох культур“, — зате в термінологїї вільєнський орган тримається лише терміну український), на загал ці статті підносять понад рівень банальних, повергованих фраз або звичайних лайок і цїкувань, якими орудує польська преса, коли тільки починає говорити на українські теми. У „Дзєнніку Львовському“ читаємо:

„З меншостевих проблем нашої дїльниці (перекладаємо буквально — прим. ред.) зазвичай в одних выводах тимчасом на боці цілу руську чи теж українську проблему та справу належної платформи для співжиття обох народів, які замишкують наші піаєнню скїдні воєвідства і Волинь, і кїньмю оком на майже недоторкану дїлянку, себто справу знання і вартості культури, чи як літератури в українській мові, або як хотять інші — у мові малоруській. Во не лише першим, але найважчим і найкориснішим кроком з польського боку повинно бути познайомлення себе в культурним життям українського народу, без огляду на такі чи інші політичні змагання одної чи другої сторони. Закривання усього негачією і наїшим незнанням другої сторони нічого не розв'язує і нічого цим не досягається, крім рішучого шкїдництва для власної справи. Цю шкїдливність незнання українського життя, головню

мови, відтворюємо хочби на одному прикладі. Польське вчителство нормально має право навчання лише у польській мові, зате вчителі руського чи українського походження звичайно мають право навчання в обох мовах; тим самим український учительський елемент має отвертий доступ до середніх польських шкїл, коли навпаки, постанови про мову зачиняють вчителям полякам вступ чи можливість праці в гімназіях з мовою навчання руською, очевидно поза навчанням польської мови й історії. Той самий стан незнання речі спричиняє те, що польське грома-

На Рад. Білоруси.

„Правда“ пише, що головний директор білоруського державного видавництва Вєчара виключено з комунїстичної партії за зв'язки із еміграцією і за те, що його брат служив в армії Валаховича. Вєчара усунуто також із комісаріату рїльництва та з редакції часопису „Колективізація“.

В Женеві.

Дня 10. ц. м. у Женеві підписано проєкт конвенції про засоби унеможливити війну. Сесія комітету арбітражів закінчила свої наради.

Більшовики заперечують.

„Тасс“ заперечує поголоски про збільшення радянської флотії на Чорному Морі й твердить, що воєнні кораблі не перекинуто в Балтику на Чорне Море.

Муссоліні про себе і фашизм.

Муссоліні у розмові з редактором газети „Бєрлінер Тагеблят“ сказав: „Я демократ, але признаю конєчність авторитету в державі. Фашизм створює єдність і суцїльність держави, але ми не є реалїстїонерами і чужинцї, приїздаючи до Італії, дивуються, як багато доброго зробив фашизм для робїтництва. В Італії панує свобода думки і слова для тих, хто хоче критикою поправити нашу роботу, але хто бажає зруйнувати фашистську державу, того ми поборюємо безпощадно“.

до тої межї, що нераз виглядає, якби вагався і нерас говорять: „Я помиляюся“. Ніколи не ховає своїх похїбок, ніколи не їде на компромїси, не вживає дипломатії, оминає ефектїв красномовности, або радше не думає про них; не любить багатолїудних манїфестацій, які його особа вводить в ентузіазм і серед яких його слабовиту постать роздавали би коїнебудь, якби не його приятель Мосана Шокат Алї, який хоронить його своїм атлетичним тілом. Він буквально хорий від юрби, яка обожав його; в глибокій душі має недовіра до числа і відразу до нижчої товпи і її правління; він почував себе добре тільки в меншості, а шасливим є тільки на самотї, слухаючи тихого, мовчаного голосу, який прикажує...

Оце людина, що підняла трїста мїліонів людєв, струсула британську імперією і започаткувала у політиці людства наймогутніший рух від майже двох тисяч лїт.

Його правдиве їмя Могоадає Карамшанд Гандї. Уродився в північній Індії, в малїї, напів незалежній державі у Порбандар 2-го жовтня 1869 р. Його дїд і його батько були оба президентами міністрів і оба попали в неласку, задля своєї незалежної думки та були амушені втїкати під загрозою смерті. Вийшов зі середовища багатого, інтелїгентного, культурного, але не в найвищїїї кастї. Його родичі належали до шкїли жайїстіїв, яких найвищою засадою є „Агімса“: „без насильства“. Для жайїстіїв любов є голосом, що веде до бога. Батько Могоади не прив'язував ніякої ваги до грошей, і лишив їх своїм дітям досить мало, розтративши майже все на милостинї. Мати, незвичайно побожна, індїська св. Блїсавєта, постїла, роадавала милостиню і доглядала хорих.

Ще в шкїлі пройшов молодий Гандї тяжку релїгїйну крізу. Реагуючи проти ідолопоклонного і адегєпарованого індїїзму, він став, чи радше вважав себе, якийсь час атеїстом. У своїм безвір'ї лїпшов до того, що крїзькома разом з това-

дїянство, навіть у нашої дїльниці, анач дуже мало про українське культурне життя, так само арештою, як мало орієнтується в українських політичних відносинах.

Українська література займає серед словянських народів поважне місце і виявляє рішучі тенденції дальшого розвитку. Вона найшла вже навіть деяке заїнтересування нею серед чужинних народів, зате у нашої власної польської літератури нема нпр. перекладів з української мови і їснують дуже слабї вигляди на цю працю, яка чепше мусїла би довести до позитивних наслідків на полі культурного зблизнення обох народів. Не є ніякою тайною для нікого, що ще не так давно не було такої вїдлїстї і невідлїстї до всього, що українське, і навпаки, і наші відносини не виявляли таких сильних антагонїзмів, як тепер. Не отїдалися у польській літературі „українських“ впливів чи заїцїкавлення українською народною поезією, і шойно — точно кажучи — XX. вік зїрвав ці зв'язки. Роль чинника розбрату виконала передовсім перфїдія займанїнцїкїт держав, а дальше „асологїчні націоналізми“ однакочо в одної, що в другої нації.

Шойно в останніх роках під животворним підходом, який травнєві дні ввели до цїлості польського і руського життя, ми почали вхїдити на інший шлях. Під впливом того подїху відроджуються перші спроби нав'язання зїрваних зв'язків культурних зв'язків. Побутовознавче товариство в Кракові „Люд“ чимало місця присвячує українському народові. За його прикладом їдуть інші товариства і польські культурні організації. Безперечно відголоси цього заїцїкавлення, і то сильні та доцїльні, находимо також по другому боці. Коли для поляків українська література є terra ігнота, а — як слушно зазначив Вл. Оркан у вступі до „Антологїї сучасних українських поетів“, — знаємо лише одного Шевченка і то лише з їмені“, то по другому боці справа представляється зовсім інакше. Сфери української інтелїгенції знають не лише цілу нашу романтичну літературу з іїдеалами вільної і незалежної Польщі, але також цїлий наш літературний дорїбок аж по нїнїшній день. Праця на цьому полі але енергїйно вперед, аби навести наприклад виданий три роки тому знаменитий український переклад знаначного поета Рильського — „Пала Тадеуша“. Ї це тільки дальший прояв тої праці, внаслідку якої численні переклади Чарнецького, Куліша, Боровиковського, Навроцького і т. д. дали українській літературі майже цілого Міцкевича у знаменитих редакціях. Ми заторкнули лише один відомок тієї культурної праці, яка присїла собі „Фараона“ Пруса, „Мушкетїв“ Ремонта, „Дебавїїс“ Родєвїчїної, „Мїсячїну трїльогїю“ Жулавського, „На провесї“ Жеромського, „Скапанїй свїт“ Оркана, „Одїрські новелї“ Сєрошевського, не кажучи вже про цїлі колекції перекладів Сєнкевїча, Конопніцкої, Тєтмасєра й інших.

На жаль, не можемо виказати аналогїчної інтенсивности і подїбного заїцїкавлення з польського боку (крім вище наведених проявів), дар-

рїшами їв м'ясо (найстрашніше святотатство для індїїца!).

Заручений по індїїському звичаю у восьми-му роцї життя, а ожєнений у дванадцятму, він став пієніше великим противником і поборником діточих подруж, в яких він бачить руїну раси. Одначе він зазначає, що з другого боку виключно такаї зв'язок людєв, ще заки їх характер сформованї, може витворити правдиву єдність душ з подругів. Його власне подружжя може бути на це найкращим примїром. Панї Гандї є вірним відважним товаришем свого мужа у всіх його починаннях і трудах.

Маючи 19 лїт, виїхав Гандї до Англії, де студїював в університетї в Лїондонї право. Його мати не хотїла дозволити йому на виїзд, доки не зложив з жайїських обїтїв: на повну адержливість від вина, м'яса і полових зносин. У перших місяцях побуту в Лїондонї Гандї розтратив багато грошей, щоб стати, як казав, англїйським джєнтельменом, одначе швидко вернув до скромного життя і тяжкої праці. Тут почав він читати Бїблїю, а також заглиблювався в індїїські святї книжки, головню в книгу Вєаганад Джїта. Вона захопила його, стала тим світлом, якого потребувала душа малого індїїца на чужинї і вернула йому віру. Він пінавав, що „може знайти заспокоєння тільки в релїгїї індїїської“.

В 1891 р., пробувши в Англії три роки, вернув Гандї до Індїї і став адвокатом при дворї в Бомбаї. Кілька лїт пієніше він зїрієся цього заняття, яке уважав неморальним.

В 1893 р. зачинається дїяльність Гандї для індїїзму. Вона дїлиться на два періоди. Від 1893 до 1914 р. він працює в полуднєвій Африці, а від 1914 знову в Індїях.

(Продовження буде.)

В. С. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Магатма Гандї.

1. Його поява і молодість.

Індїїський національний рух і останні події в Індїї є пов'язані тісно з їменем великого національного провідника індїїца, теолога, філософа і реформатора Магатми Гандї*. Часописи в останнім часі подають щодня новї вїсті про зріст організованого пасивного спротиву індїїців проти наказів англїйської влади, а також про крїваві сутички англїйської поліції з юрбами індїїців, які слухаючи голосу великого Магатми Гандї, пасивним спротивом і демонстраціями протестують проти англїйського поневолення і жадають самостїйности для Індїї. Щоби познайомити читачів з великою індїїдїальністю Гандї і з його діяльністю, проферуємо деякі роздїли книжки Ромен Роллєн про його особу. (Mahatma Gandhi, Париж 1924. вид. Stock.)

Спокійні, темні очі. Малий, непоказаний чоловїчок, з худим-прехудим обличчям і великими, відставними вухами. У білїм завої на голові, загорнений у грубу білу матерїю, босий. Живиться рїшєм, овочами, не тільки водо, спить на підлозі, дуже коротко, працює безупину. Його тіло мов би не вхїло до в разубу. У його вигляді вражає нас зразу тільки вираз великої терпеливості і великої любови.

Персон, який побачив його в 1913 р. в полуднєвій Африці, подумав про Францієса в Асїю. Простодушний як дїтина, лагідний і чємний навіть з противниками, безмежно щирий і правий. Скромний в думках про себе, скрупулятний аж

* Магатма — Великий Дух. (Мат — великий, атма — душа-дух). Ця назва „Великий Дух“ поїмає Гандїє-а (індіїським народом).

Найбільший вибір текстильних товарів, шовку, мужеського сукня поручає фірма

АНТОНІ УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії: в Стрию, — в Дрогобичі, —
1792 в Тернополі, — в Тарнові. 10-10

на, що наші видавництва в хвилини на хвилину засипають кинтарські ринки сотнями і тисячами перекладів у трьох чвертинах типічної „шувал-літератури“. У цій видавничій повелі перекладів на польську мову нема майже повсім української літератури, в якій прецінь вирізняють визначні таланти і поодинокі твори поважаються в англійських, французьких, німецьких, чеських перекладах, або як нпр. „Білий медвідь“ Винниченка дістається на сцені театрів у Римі чи Берліні.

У Польщі мало хто старається довідатися про це, як теж мало хто пробує про це інформувати. Без зацікавлення з польського боку йде життя української преси, але — що гірше — поза спеціалістами не цікавить розквітання і працююча українська література нікого. Не без великої вини під цим оглядом „ідеологічний націоналізм“, який навіть з ігноранції пробує робити чесноту.

Ми навісміє подали ту статтю в цілості, щоб вказати, як навіть здорова думка, яка інколи майже у польській пресі, — в даному випадку ствердження ігноранції польської інтелігенції у відношенні до українського письменства та нестримного розвитку цього останнього, — мусить обов'язково бути засмічена політично-санаційним баластом. На термінологічний галімацію ми вже звертали увагу на вступі. Тепер хочемо нагадати, що скидування вини на „займанницькі (виборчі) держави“, як на „чинник розбрату“ це цілком зайвий „маневр“. Бо і польські та українські літературні кола у Львові знають найкраще, що саме на переломі і початках ХХ. віку особисті зв'язки польських і українських письменників були найживіші і так само середньшкілля молоді за австрійських часів без урядового примусу вчилася багато краще польської (чи української) мови, ніж тепер, у змінених умовах, в часах примусового „утракізму“ й „реціоналізму“. І врешті: навіщо у такій несприятливій ситуації, рахуючи на наївність і незнання своїх читачів, „Дз. Лів.“ згадує „животворний подих травневих днів“? Чи він виявляється у „новому“ й „животворному“ трактуванні справ української культури такими санаційними органами, як краківський „Ілюстров. Курер Подзямни“, чи львівське „Слово Польське“, чи у спеціальному редагуванні шкільних підручників, у концепціях „плебійних“ культур — бойківської, гуцульської, лемківської і т. д., — у відповідному розподілі фондів мін-ства освіти? Навіщож таке писати...?

Вісти з „Рідної Школи“.

I. З днем 10. травня 1930. р. відкрила „Рідна Школа“ у Львові на ново свою книгарню, тим разом при вул. Сикстуській ч. 20. Супроти того самопрозв'язу, що кружки „Рідної Школи“ та всі її школи робитимуть книжкові закупки виключно через свою книгарню. Певно, що й громадянство підтримало цю книгарню своїми закупками, бо дохід їде на потреби рідного шкільництва.

II. Ухвалено відновити мужеську вчительську семінарію у Львові й поставити її на відповідний рівень. Отже з новим шкільним роком 1930-31 буде відкритий перший рік, якщо згодоється відповідне число учнів з відповідною підготовкою.

III. Удано односторонню підмогу кружковій „Рідної Школи“ в Долині 500 зол., в Чорткові 600 зол. в обох випадках з домаганням ужити цю суму виключно на частинну сплату заборгованості учительству народної школи нашого Товариства. Крім цього удано односторонню підмогу кружкам „Рідної Школи“ в Устці Єпископському 120 зол. на сплату догуги сатиненого на будівлю для приватної школи та кружковій „Рідної Школи“ в Голубичку Великій 60 зол. на долату учаршавля учителю.

IV. Вислухано звітів відпоручника про стан кружків „Рідної Школи“ в Чорткові й Боршевці Волинського Союзу Кружків у Боршевці та про стан кружків „Полісся“, при якій існують тільки курси „Рідної Школи“ й видано потрібні інструкції та зарядження.

Поручено астрацію кружків „Рідної Школи“ в Долині, Комарні, Самборі.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямні!

Волинські вибори.

„Виборчий“ комунікат „селянсько-робітничого списку ч. 8“.

У виборчий округ Луцьк-Рівне-Костопіль на Волині, де в неділю, 18. травня відбудуться доповняючі вибори до сойму, т. зв. „Волинський Виборчий Комітет списку ч. 8“ видав до виборців відозву такого змісту:

„Волинський Виборчий Комітет Українського Селянсько-Робітничого списку № 8 цим доводить до відома виборців, що він відкликає список № 8 кандидатів до сойму в окрузі Луцьк-Рівне-Костопіль з огляду на те, що цей список ідеологічно не є одинитий, так як на ньому крім дійсних членів був, Українськ. Селянсько-Робітнич. Соц. Об'єдн. (Сель-Роб) є кілька членів з русотяпського Сельроба, „єдності“, які прискочили туди по останніх виборах і своїх кандидатур з списку № 8 не зняли. Натомість Комітет рішучо підтримує список № 8 до сенату в Волинському Окрузі, як ідеологічно одинитий, й закликає всіх громадян голосувати тільки на цей список № 8, як єдиний правильний список українського трудового народу й всіх працюючих“.

Перечитавши цей комунікат, не знаєш, на що рахують його автори, чи на цілковиту політичну неграмотність волинських виборців, чи може таки виключно на свою безличність.

Ще далеко перед доповняючими виборами на Волині теперішні автори наведеного комунікату самі відкидали свою „партію“. Вона звалася „Селянсько-Робітнич. Соціал. Об'єднання „Сельроб“, а загалом її звали „Сельробом-правдицею“, або шумкестським „Сельробом“ для протиставлення „Сельробові-лівиці“ (крило

Вальницького), що пізніше прозвав себе „Сельробом-єдністю“. Отже „Сельроб“-правдица, що в 1928 р. здобула на Волині чотири мандати до сойму й один до сенату, під кінець 1929 р. відкинула себе як партію, тобто поповнила політичне самогубство, аніжавши в тестаменті своїх членів до того, щоб вони вступили до Сельробу-єдності, тобто до „русотяпського“ Сельробу. Наложивши на себе руку як партія, Сельроб-правдица не віддала на ліквідаційних зборах своїх послів до зложення мандатів, але оставила їм мандати у виді синекур за те мабуть, що вони не проявили ніякої діяльності ні в організаційному напрямі проти „Сельробу-єдності“, отже „русотяпського“, ні в ніякому іншому, от хочби консолідаційному серед своїх членів. Тепер ці політичні трупи пишуть у комунікаті, що відкликають свою листу ч. 8 тому, що, мовляв, на ній стоять кандидати, які прискочили вже до „русотяпів“. А хто ж як не вони на ліквідаційних зборах своєї партії закликали до того? Що ж тут „дурава вальти“ і писати про „ідеологічну неоднорідність“ соймового списку ч. 8? Чи не краще просто написати, що список відкинується тому, що він нікого не репрезентує, бо партії нема, або ще краще: хоч і партії нема, то всеж кандидати з листу ч. 8 закликані з „русотяпами“, що тепер мають листу ч. 36, договір, на основі якого свою листу до сойму відкликають, а до сенату підтримують. Це було б ясно та зрозуміло, а при тім мужеське. А так аніхотить негідне крутість, що не приносить ні чести ні слави авторам комунікату, а ще менше користи невіджиканій листі ч. 8 до сенату.

З передвиборчого руху на Волині.

Любомль і околиця.

В дні 6. травня, в храмовий день св. Юра, відбувається в повітовому місті Любомль великий відпуст у старинній місцевій церкві св. Юра, на котрий приїжджає багато людей не тільки з цього повіту, але і з сусідньої Ковельщини. Цей відпуст використано для передвиборчої агітації. Зголошено в старості посольське віче, котре розпочато після підправи та процесії доколя церкви, яку тогож дня хотів захопити ксьвд „всходнього обжонку“, що дало причину до великого релігійного скандалу. Віче відбулося на ринку недалеко церкви св. Юра; в ньому взяло участь багато людей з цілої Любомльщини. Перший говорив пос. д-р Степан Баран про працю Української Парії. Репрезентації в соймі і сенаті, про оборону рідної землі, про оборону рідної школи перед цілковитим спольщенням, врешті про оборону української православної церкви в Польщі перед повною загрозою. Опісля пос. д-р Баран перейшов до справи повних виборів на Волині, обговорив усі виборчі списки, виказуючи, що свідомий український виборець є обов'язаний голосувати на список ч. 18. Вкінці пос. д-р Баран виказав потребу взяти масову участь при виборах до сенату дня 25. травня ц. р. і опісля до сойму 18. липня ц. р. та не слухати польських підшпелів або й залякування, щоб не йти до голосування, за чим агітують давніші сторонники однієї. Опісля промовляв пос. о. Михайло Ганушевський про потребу національної свідомості й національної солідарності і пос. Антін Куцько про справи господарські й податкові, яких обороною займався Українська Парія. Репрезентації.

Промови послів зробили на учасників помітне враження, тим більше, що послі порушували і напитували у своїх промовах усіх аловживання. Треба зазначити, що в Галичині не мають найменшого поняття про той патис, що панує на Волині і Поліссі. Українське населення на селі, без власної інтелігенції, загублює, коротає свій вік у темноті й нужді. Наші послі з УНДО, що обиджають тепер Волинь, є перші з національних українських інтелігентів, що доводять навіть до далеких сільських закутків. Ті послі з УНДО роблять тепер дієсний перелам на Волині, бо український волинський селянин нерідко перший раз бачить у себе на селі українського національного посла.

Моральний і національний успіх теперішньої великої акції послів і сенаторів з УНДО на Волині буде великий і допоможе трішки злучити тамошніх селян з нашим національним проводом у Галичині. Ми тепер діємо перейшли соціальний кордон і пішли до українського села на Волинь — всупереч словам м.н. Юзефського, котрий у соймі заявив, що на Волинь українські послі з Галичини не дістануться.

На віче в Любомлі стягнуто поліцію з цілого повіту, що була установа в різних сторонах ринку і прислухувалася промова послів. Віче сепейцко-голожне і спокійне. Перед вічем і після

віча зголошувалося до наших послів у готелі, де вони замішались, багато селян і селянок з цілого повіту і з місцевих міщан і міщанок, у різних справах, особливо в справі арештованих за політичні провини, котрі тепер сидять у сідатії тюрмі в Ковлі і Луцьку. Послі давали інтересованим бажані інформації, а посол д-р Баран обіцяв як адвокат зайнятися справою арештованих.

Посол о. Ганушевський і посол Куцько обіцяли в двійку частину сіл у любомльському повіті, а решту обіцати у найближчому часі. В останньому тижні перед виборами, себто від понеділка 19. ц. м. до п'ятниці 23. ц. м. будуть вони перебувати в Любомлі в готелі Када, і там слід до них звертатися у справі виборів до сенату в дні 25. ц. м.

До послів д-ра Барана, о. Ганушевського і Куцьку зголошувалося також відомий з Жабча о. Віталій Сагайдаківський, діяльний український патріот, що перебував тепер у селі Дубечині, почта Кримлю, в ковельській повіті у відносинах подібних, які мав давніше в Жабчу. Це село Дубечині захопили уляти „всходнього обжонку“ під проводом о. Василя Гроша, бувшого православного діакона. Вони захопили церкву, парафіяльні будинки і весь грунт та не хотять їх авернути, хоч усіх вірних цієї нової польської релігії в с. Дубечині всього 25 родин, коли православних є 208 родин, що стверджує минулого тижня віроісповідний референт ковельського староства особисто на місці. О. Сагайдаківський відбув згадані послі довшу конференцію, а посол д-р Баран сивав нові факти насильного захоплення православних церков на Волині, які використає, де слід.

Самі кандидати до сойму й сенату зі списку ч. 18 беруть за малу участь у виборчій акції, а деякі з них майже ніякої. Щось подібне у нас, в Галичині було б зовсім немислимим.

Повстання в СРСР.

Емігрантська російська преса позая, що населення Забайкальської області недовольне колєтивізацією, підняло повстання, яке вибухло з початку в трьох округах — аловіх рік Хилки, Мамбети, Зардала і Пески. Збунтовані селяни вбили кількадесять комуністів і розбили відділ війська, що складався із 63 осіб. Після цього із Петрівська вислано відділ кінноти, який адовина повстання. Військово-стероризувало села, позамикало церкви, священників погнало на примусові роботи, і розстріляло багато повстанців.

Мілітаризація шкіл в СРСР.

Навпинці воєнно-революційна рада СРСР в порозумінні з комісаріатом освіти виготувала проект мілітаризації всіх шкіл. У школах будуть відбуватися військові вирази з кіраями, бомбметами і газовими масками. У події тодня призначені окремі години для популяризації армії, школа вважається кадром будучої червоної армії, географія викладатиметься з військовим теренознавством і наукою про стегі.

Американці кажуть:

20 год. цілий — 40 год.) відкриває ворота кожному до голонної виграти 750,000, 350,000, 250,000, 150,000, 100,000, 80,000, 75,000, 60,000, 50,000, 40,000.

32 МІЛІОНИ ЗОЛОТИХ.

Що другий льос виграє!

границ. Такою конторою, яка є найбільшою і найшвидшею в країні.

„НАДІЯ“, у ЛЬВОВІ, при вул. Сикстуській ч. 6.,

передовсім, що довготривалий досвід показав, що грачам цієї контори постійно сприяє небувале щастя. Від ряду літ випадає „НАДІЯ“ в кожній без винятку Льотерії голонної виграти, дзятото безперечно заслуговує на назву найшвидшею контори Льотерії. Тисячі людей багатіє через покупку льосів Державної Льотерії. Колектура „НАДІЯ“ є відома в цілій країні своєю щирістю і точністю в погляджуванні клієнтів.

Тягнення І-шої класи відбудеться вже 17. і 19. ц. м.

Тому, що попит на щасливі льоси колектури „НАДІЯ“ є величезний, треба вже нині вислати слідуюче замовлення: Отрим замовляю цілий льос по 40 год., позолочений льос по 20 год., четвертий льос по 10 год., до 1-го. Належитість в квоті год. негайно лірикою по одержанню льосів надіслати П. К. О., яку прошу додати до льосів. Ім'я і дазиско: Точно 2063 1—2

В ювілейному році.

Т-во українських робітниць „Будучність“ — митр. Шептицькому.

Велике й пам'ятне торжество відбулося в неділю 11. п. м. Товариство греко-кат. українських служниць „Будучність“ у Львові, влаштувавши у великій залі відданого шойно до життя захисту св. Андрея на Улянівці (бічна Стрийської вулиці) ювілейне свято в честь ексц. митр. Шептицького, що не поскупив княжого жертви на закупно прегарного дому-вілли з великим (4-морговим) городом, призначивши все те на вахист для старих і немінних служниць. Не диво, що ціле свято наших робітниць було одною горячою подякою для особи обожаного ними митрополита і князя церкви.

Ювілейне свято започаткував зрозковий мішаний хор під управою ради. Т. Купчинського, що відспівав „Блаженні люди“. Опісля виголосив реферат про вагу організації українських робітниць по містах о. Гадзевич, організатор наших служниць у Дрогобичі, які за рік праці під його енергійним проводом спромоглися вже на закупно гарного власного дому. При повні митрополита хор ради. Купчинського відспівав „Торжественну кантату“ Людкевича, а п-і Тишинська виголосила привітне слово. Після того співав двічі хор наших служниць народні пісні, з яких деякі, не зважаючи на недовге існування хору, були виведені цілком поправно, і хор Т. Купчинського („Наша пісня“ А. Матюка, „Де Сян пливе“ М. Копка). Поміж тими виступами хорів чули ми й кілька декламацій, виголошених робітницями, і сердечний привіт-поклін їх делегатки, що мали незвичайно сердечний характер, повний любови й пієтизму до особи митрополита. Закінчив свято вже смерком виступ хор п. Купчинського, що відспівав цілу „Вулицю“ Ф. Колесси, після чого присутні заїнтонували нац. гимн.

На святі, що залишило по собі якнайкраще враження у всіх учасників, явилися, крім Ювілята, також оба наші єпископи о. д-р Бучко й о. Н. Будка, під протекторатом яких воно відбувалося, багато представників нашої духовної і світської інтелігенції, в тому немало пань, ще більше представників українського мішанства і маси (понад 1.000) львівських робітниць. Всіх їх зєдналила одна думка й одно бажання: зложити глибоку подяку фундаторові і творцеві нової української гуманітарної установи у Львові, себто захисту для немінних служниць під покровом св. Андрея.

Що то є „Тогаль“?

Таблетки Тогаль є успішним середством проти ревматизму, подагри, грипу, нервових болів і болів голови, мігрені і простуди.

Не чинить собі шкоди, викликаючи іші безвартісні середки. Досі 6000 лікарів реєстрально потверджено корисне діяння Тогаль. Дізнати можна у всіх аптеках 1924 ч. реєстру 1364. — Ціна 2 золоті. 4—52

Арештували Гандієвого наслідника.

Аг. АТЕ повідомляє з Бомбаю про арештування 60 добровольців Гандія, що йшли до скарб. магазинів соли в Дарсані. Добровольці розтаборилися в селі, до якого прийшло теж багато селян. Добровольців арештувало 300 полісменів, що оточили розтаборених і вивезли на 7 тят. автах. Арештували й 80-літнього Абаса Тінджі, що перняв після Гандія управу нац. руху.

Жінка провідницею руху за визволення Індії.

Після арештування Гандієвого наслідника Абаса Тінджі провідницею руху за визволення Індії станула жінка Сазоін Найдю.

Величаве свято.

Посвячення прапора пластового курія ремісничої молоді при Т-ві „Зоря“ у Львові.

Неділя 11. ц. м. лишиться на-довго в пам'яті львівського українського громадянства, а зокрема львівського ремісництва й мішанства. Того дня в само полудне відбулося на площі перед церквою св. Юра урочисте посвячення прапора першого пласт. ремісничого курія при Т-ві „Зоря“ у Львові, що носить назву: 50-ий Пластовий Курія У. У. П. Ю. іменем сквтамистра Остапа Вахнянина.

Точно в год. 12. виполудне зачалася на площі Служба Божа, що її відправив в асисті кількох священників Преосв. еп. д-р Іван Бучко, який довершив відтак чини посвячення прапора. Після того виголосив ганбоку продуману патрістичну проповідь о. прал. Куніцький, що й відібрив торжественну присягу від чети молодих пластуни-ремісників. Образ тієї присяги був дійсно незабутній! А потім рознеслася команда: „Позірі! Кляхні!“ — і на багальні митрополічій палати появилася постать ексц. Шептицького в повних ризах, який поблагословив зібране молоде брацтво і весь нарід. І знову незабутня, величя хвиля, що на всіх учасників торжества зробила незвичайно глибоке враження! Закінчилося свято національним гимном, що його відіграла оркестра Т-ва „Зоря“, а підхопили маси учасників.

На посвяченні першого пластового ремісничого прапора (він жовто-блакитної барви, з одного боку на ньому золототкана пластова лезля, з другого — архистратиг Михаїл) явилися всі львівські пластові курія, мужеські і жіночі, що зі своїми прапорами усталилися великим чотирокутником. Позатим явилися представники всіх наших установ, дуже численно заступлена була інтелігенція та наш ремісничий і мішанський стан, а народу були просто непроглядні маси. Такого величавого посвячення прапора Львів по війні ще не бачив. Підчас свята грала власна оркестра Т-ва „Зоря“ (24 чл.), знана вже ширшому українському громадянству зі свого першого адатного виступу в часі цьогорічного Йорданського обходу.

Друга частина свята відбулася в залах „Української Бесіди“ в 6. год. веч. Свято це отворив опіку ремісничого курія п. Сачинський Дмитро, що привітав сердечними словами усіх гостей, зокремаж представників українських установ. Після відчитання численних привітів зачалос торжество вбивання цвяшків до відповідного щита; що протягнулося до пізнього вечора.

Як живе Ганді?

Англійська преса подає, що Ганді поміщений у в'язницю, де живе так вигідно, як ніхто із в'язнів. Вому призначено ціле крило тюремного будинку, окремий кухар варить для нього вегетаріанські страви, у тюрмі дарять козу, щоби Ганді мав на свіданок козяче молоко, бо нічого іншого вранці він не їсть. Ганді цілими днями читає книжки із визничної бібліотеки та з бібліотеки директора в'язниці, ходить по кімнатах і роздумує мовчки та говорить дуже на радо.

„Вогненними кулями засиплять напасників“...

Аг. АТЕ повідомляє з Ліворно, що Мусоліні підчас інспекції тамошньої пристані в промові сказав, що їм нарід після 8 літ фаш. правління далі працюватиме конструктивно і зуміє вимогти для себе пошанівок, що на нього заслугоє. Фаш. Італія не хоче вдавнати в якісь небудумані авантюри. Колиж незалежність Італії і її жит. інтереси будуть zagrożені, весь нарід повстане та зуміє засипати вогненними кулями всіх напасників, де вони не будиб.

ЦУКОР

ЗА

ДАЄ ЧОЛОВІКОВІ
СТІЛЬКИ СИЛИ (КАЛЬОРІЙ)
СКІЛЬКИ

СОЛОНІНА ЗА 2

МАСЛО " 3

МЯСО " 4

Отворення сесії Ради Ліги Націй.

Дня 12. V. міністр закордонних справ Югославії Марінович отворив 59. сесію Ради Ліги Націй. На довірочнім засіданні погодили м. і. іменування Вертгаймера на німецького члена інформаційної секції Ліги Націй. На публ. засіданні прийняли кінц. рапорт німецького міністра закорд. справ Куріюса. Він уперше засів при столі Ради та вірцевою французькою мовою відчитав рапорт про господарські справи. Міністр Гендерсон зложив заяву в справі дальшої політики В. Британії в Палестині.

Дрюмонд уступає.

„Дейли Телеграф“ повідомляє зі Женевы, що ген. секретар Ліги Націй сер Ерік Дрюмонд уступив небаром. Причиною димсії приватні справи.

Розв'яжуть польський сойм — чи ні?

Польські опозиційні часописи принесли вістку нібито декрет про розв'язання сойму готовий вже від п'ятниці. Ждуть лише приїзду марш. Пілсудського. З кол. близьких до урядового табору заперечують цю вістку.

Вибори у виленській окрузі затверджені.

Дня 12. травня Найв. Суд відкинув протест проти виборів у виборчій окрузі Вильно як неумотиваний. В справі протесту проти виборів до сойму в окрузі Пинськ-Сарни Найв. Суд постановив зажадати деяких вияснень від пинської влади.

Розв'язання парламенту в Австрії.

З причини політичного розгорячування канца. Шобер хоче прискорити розв'язання парламенту, так щоби вибори могли відбутися і осени. Теперішній парламент мав би ухвалити лише позичку, виб. реформу та закон про роззброєння. Всі інші госп. справи погодили би новий парламент.

Вислід виборів до шлезького сойму.

При виборах до шлезького сойму Нар. Хр. Зєдичення Праці (ББ) одержало 10 мандатів (115.738 гол.), Кат. Нар. Бльок (група Корфан-того) 13 мандатів (147.674 гол.), Нар. Роб. Пар-тія 3 манд. (33.564 гол.), ППС. 4 манд. (51.965 гол.), німецькі соціалісти 1 мандат (25.482 гол.). Дайтше Вальгемайшафт 15 мандатів (178.686 гол.), комуністи 2 манд. (27.453 гол.).

Львівське Акційне Товариство Броварів

повідомляє з глибоким жалем,
що Віцепрезидент

Д-р ЕМІЛЬ ПАРНАС

помер дня 9-го травня ц. р. у Відні.

Проводи тлінних останків на місце вічного супочинку відбудуться у вівторок дня 13-го травня в 3-ій год. пополудні з дому жалоби при вул. Чарнецького ч. 2.

Наше Товариство тратить у Достойнім Помершій найбільш дбайливого Керманіча, найбільш журливого Співробітника і найсердечнішого Товариша.

НОВИНКИ

— Зворушливий обяв. Признаючи велику вагу організації для української молоді, зложили службовики „Маслосоюзу“ на Пластовий Дім у Львові квоту 1000 зол. *Vivat sequentes!*

— Роковини піднесення українських бандер. Чимало дат забувається, — таких, які треба би й варто би пам'ятати. Одною із таких забутих дат, це день, в якому на шоглах Чорноморської флотії замаяли українські бандери. З цією подією тісно зв'язане питання українського моря, як одного з невідлучних передумов світового розвитку українського народу у кращій будучині. Тому варто цю подію пригадати. Це було з початках 1918 року. У боротьбі з московськими більшовиками військової частини Запоріжців, що оперували на Лівобережжі під проводом полк. Болбачана, посувалися на полудне та вийшли на територію Криму. Однак у цілості опанувати його й дійти до моря не вдалося, бо чимосье головне командування, спираючися на постанови Берестейського мира, який у міжчасі заключено, зажадало від українського уряду завернути з Криму українські війська. Населення Севастополю про це не знало і з тугою вижидало приходу української влади. У цьому випадку, в дні 29. квітня 1918 року всі військові кораблі чорноморської флотії, що стояли на якорях у севастопольському порті, підняли українські жовто-блакитні бандери. Одночасно контрадмірал Саблін телеграфував українському уряду, що чорноморська флотія признає свою належність до України і просив дальших наказів. Однак замість українських військ, то Севастополю вступили німці. Контрадмір. Саблін, не діждавшись відповіді, відплив з найкращими кораблями на Чорне море. Там після затоплення її більшовики. Друга частина чорноморської флотії оставала під українськими бандерами ще до жовтня 1918 року, аж поки не приплили військові кораблі антанті й загартбили її; підводні човни були затоплені. Врешті остання частина української чорном. флотії знаходиться тепер у порті Бізерт, в далекій Африці, ждучи ще своєї долі.

— Свячене „Сокола“ III. „Сокола“ III. гордецької діяльності у Львові улаштував для членів і гостей спільне свячене, яке відбулось в домі цього товариства дня 11. травня ц. р. вечором. Молебні відправив о. прелат Куницький, який вернувшись недавно з Волині, поділявся із

гостями своїми враженнями та зв'язав їх із тими настроями й ідеалами, що є в Сокольських організаціях, що намагаються об'єднати й гуртувати українське молоде покоління не на підставі партійних програм, а на підставі національного почуття, яке пливе з глибини душі. Далше промовляла голова „Сокола“ III. п. Пастернак, голова „Сокола Батька“ п. Берест. Цікава була промова голови філії „Просвіти“ п. Петрика, який згадав, що „Сокола“ III. поніс великі жертви у визвольній боротьбі у Львові і чотирокунтику смерті. Промовляла також голова Т-ва „Скоря Поміч“ на город передмістю п. Дідич, голова „Просвіти“ на цьому передмістю п. Похмурський, який пригадав, що 1918 р. першою жертвою упав від кулі у цій же домівці під ч. 95 на Городецькій вулиці, член „Сокола“ III. Голубець, якого портрет і досі висить на стіні домівки. Промов. Будка у своїй промові вказував на шляхи, що ведуть до скріплення нації і її визволення, представник редакції „Неділі“, Анатоль Курдидик, закінчив свою промову словами: „Дай Боже, щоби „Сокола“ простягнув свої крила не тільки над Львовом, але й Київом!“ Соколки і Соколи відспівали кілька стрілецьких пісень. „Свячене“ мало теплий настрій родинного свята.

— З нагоди століття самостійності Греції український Нац. Музей улаштував окрему виставку експонатів, зв'язаних із життям і боротьбою грецького народу за визволення та впадом грецької культури на українську. Відкриття виставки відбулось 11. травня. Директор Музею п. Свещіцький виголосив реферат про давні доісторичні впливи Греції на укр. культуру та про визвольні змагання греків за державність. Після цього досить численні учасники вистави оглянули зібрані в Музею експонати, а саме різні книжки, зразки грецького мистецтва, акварелі з грецької природи, рукописи перекладів на українську мову, Руданського й Роздольського, малю Греції і т. д. На виставі можна бачити експонати Нац. Музею, Народного Дому, Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка та деякі експонати з приватної збірки директора Свещіцького. Виставка буде відкрита два тижні й особи, які цікавляться героїчною боротьбою за державність Греції та життям і культурою грецького народу повинні цю виставку відвідати.

— На карті „Рідної Школи“ звільняючи від алкогольних напоїв з нагоди Воскресіння Хри-

стового зложили в зол. Вп. Гроданяни(ки): з Ходорова: 12: Піхур, 8.80: д-р Троян Корнило, по 5: Лозинський Іван, Салак Олександр, Салак А., Данилюк Лев, Нижанковський Сидір, Салак Михайло, Чорний Осип; по 3: Кошовський Микола, Пивовар, Чорний Яків, д-р Строніцький, Швайко; по 2: Кордуба Теофіл, Василяк Семен, Сохан Антін, Гуржанич, Бачинський, Ластовський, Троян Северин, Долинський, Семелініський Пилип, Головецько Дмитро, Головак Михайло, Далець, Довжанська Марія, Демчишин, Матрельчук, Цвікова, Жмуркевич, Сташини, о. Довгий Яків, Гандзедь, Василік Іван, Копитко Осип, Ткачук Михайло, Вербовський М., Кудлак Павло, Стиранський М., Кашинський Д. і одна особа 1. — Хто слідуючий?

— З нашого театру. Пишуть нам: „Театр ім. І. Тобілевича“ зі Станіслава виїхав на низку вистав до Чорткова, де має намір пробути приблизно до 20. ц. м. Досі виставив він там „Черковну миш“ і „Паяцки“, 15. іде „Чорт“, відтак „Мері“, „Піранія Сабінок“, „Циганське кохання“, новинку „Мину Мазайло“ і „Несподіванку“.

— Крадуть українські таблиці. Довідуємось, що вночі з дня 11. на 12. ц. м. з дому, де ординує д-р Омелян Тушинський при вул. Софії ч. 3. невідома рука зірвала й забрала вивіску цього доктора, писану по українськи, а залишила тільки польську вивіску косметичного інституту д-ра Тушинського.

— Відзначення нашого земляка. „Союз закордонних представників преси“ у Берліні вибрав на останніх своїх зборах першим своїм головою д-ра Зенона Кузеля. Згаданий Союз має на меті заступати професійні інтереси журналістів перед ріжними урядами дотичних країн і давати відповідні інформації.

— Сензація в Празі. В Празі арештовано письменника, автора кількох пес і романів Арна Дворжака. Як військовий лікар Дворжак звільнявся за хабарі новобранців від військової служби, признаючи їх неадібними до війська. Підчас ревізії в його домі скофіковано 60.000 корон, які дістав від звільнених воєнків. Сензаційність цього випадку збільшує те, що Дворжак був популярним старшиною чеських легіонів і що недавно в праській театрі виставлено його патріотичні драми „Вацлав IV.“ і „Гуссити“.

— Пам'ятник Валентина. В четверті роковини смерті славного фільм. артиста, любимця жінок Валентина у Годівуді на його гробі поставлено

пам'ятник. Церемонія відкриття пам'ятника перевела артистка Долерес дель Ріо. Пам'ятників надано назву „Тута“.

— Електрика вбила лікаря. Молодий лікар в австрійській Ноймарку д-р Любіс лікував одного пацієнта електризацією його відморозжених ніг. Через необережність лікар відкрив електричну струму високого напруження і впаав труном на місці.

— Історія визвольних змагань галицьких українців з часів світової війни 1914—1918 з ілюстраціями, на поставах згадані і документи, написав д-р Кость Левинський. Третя частина (стор. 497—777). Львів, 1930. Накладом власним. Друкарня ОО. Василя у Жовкві. Ціна 12 зод. Набути можна в книгарні Наукового Товариства у Львові, Ринок ч. 10. Цією частиною кінчиться цілий том історії визвольних змагань галицьких українців, написаний д-ром Костем Левинським, що обіймає усі важливі події від початку світової війни, 28. липня 1914 р. до Берестейського договору, 9. лютого 1918 р.

Дописи.

МАРІЯМПІЛЬ. (З на оди скромного ювілею). В дні 22. квітня ц. р. уладили громадяни Маріямполя к. Галича святий концерт в нагоди 30-літнього ювілею читальні „Прогресу“, якої головою цілих 30 літ був о. В. Мотюк, і 50-літній ювілей його священства. Відносини в яких він працював 50 літ, були дуже важкі й незвичні. Маріямпіль — це майже містечко, в якому українці є в меншості; в більшості є поляки, яких скріплює ще приналежність до Маріямпольського Волочка — чисто мажурське. В самому містечку є ще монастир „S.S. Misiołdzia“. Сестри цих монастирів знає нас з безпощадного перетягання українських душ на польське і з хоробливого шовінізму. В повсякденних умовах умовили для праці і релігійні й національні відносини. Поляки під проводом свого пароха о. Босака викинули українців з церкви, захопили в свої руки задаткову касу, що була перед війною спіль-

ною, школу переіменували на чисто польську, при виборах до громадської ради нечесними кривдствами взяли верх у раді і скріпилися економічно, вибудувавши „Dom Ludowy“ та задовольняючи кооперативу й молочарню. Згаданий о. Босак для досягнення своєї мети не перебирає в засобах. Українців-інтелігентів крім киян та його дочок-учительок нема в Маріямполі більше нікого. Зате урядовці почти і всі учительки семикласової школи самі поляки. Та всеж такі мішани Маріямполя належать в околиці до найбільше свідомих національно громадян і адібіних до жертв на народні справи. Цю національну свідомість і релігійну стійкість навдячують вони без сумніву своєму старенькому, 77-літньому парохові, що 30 літ у чит. „Прогресу“ і 50 літ з проповідницьким наставом їх, хто ми, чий сини, яких батьків... І наслідки його мурашньої праці великі не тільки для самого Маріямполя, але й для ширшої української громади. Його заходами і невтомною працею повстали всі культурно-освітні та економічні установи в передвоєнних і повсякденних часах. Він перший поклав основи під чит. „Прогресу“. З його ініціативи і його заходами повстали й гарно трезові, маріямпольський хор, знаний зі своїх виступів на концертах у Станіславові й Галичі та в околиці, драматичний гурток, знаний виступів по дооклицьких селах, філія „Сільського Господаря“, якої сам був довголітнім головою, Союз Українок, кружок „Відродження“, що організував і пропагував здержаність від алкогольних напоїв. Він улаштував курси для неграмотних і збірні лекції історії України для шкільних дітей, яких польська школа цього не вчить. Ювілят є членом усіх наших центральних культурно-освітніх установ і передає все свою національну пресу. Всі національні потреби підтримує завжди поважними грошовими жертвами, загрожуєчи рівночасно своїх громадян до того самого. Слід іще зазначити, що його заходами, часами навіть за його значною матеріальною підтримкою, вийшли з Маріямполя цілі кадри свідомої інтелігенції, які на своїх теперішніх становищах є відомі з активної праці серед громадянства. В останніх роках збудував о. В. Мо-

тук ще дві тривалі пам'ятки, що століттями будуть нагадувати грядущим поколінням про нього; це гарна церква й величава поверхня чит. „Прогресу“, якої не постигалося і повітове місто. Коли поляки при допомозі свого пароха викинули українців з церкви, думаючи, що легко в той спосіб прийдє до латинізації і польонізації, українці під проводом свого пароха відповіли гідно, будуючи в найкращому місці, бо в самім ринку, дві величаві будівлі: посестри: церкву й читальню. При кінці треба додати, що ювілят тішиться великою повагою не тільки серед своїх, але й серед поляків і жидів. Цінить і шанує у нього ставний характер, мурашину працю, гуманність, вразливість на людське горе, моральний гарт та справжні християнські чесноти, яких у житті так мало. Маріямпольські громадяни, що ніколи йдуть у житті слідами о. В. Мотюка, добре зрозуміли, що поважним і змістовним концертом виявили зрозуміння для його праці й діла і зложили належну дань трудячому й заслуженому громадянину.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дні 11. травня ц. р.: за масло експортне, солоне прима кильграм — 1 зод., за масло несолоне бльокне — 1 зод. за кильграм; за літру молока 0.34 зод.; за літру сметани 1.70 зод.; за копу верш 5.90 зод.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Василь Яртимець, абсолюент прав, старшина VI. бриг. У. Г. А., помер дні 11. травня ц. р. в домі своїх родичів у Немирові. Покійний перебував усі страхити світової і визвольної війни від італійського фронту почавши до чотирикутника смерті і Домба включно. В Домбі набавився тяжкою недугою, яка й скосила передчасно молоде життя, що його Покійний так радо жертвував за кращу долю рідного народу. Равнина страшила в Покійний незамінного організатора, а родичі і товариші найкращого сина і друга. Похорони відбудуться в Немирові у второк 13. травня передполуднем. В. Й. П.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Вікторок, 13. травня, год. 1.30 поп. Ритмічні танці музичного інституту Райсінгої.

Вікторок, 13. травня, год. 7.30 веч. „Дні жінки“.

Малий Міський Театр:

Вікторок, 13. травня, год. 7.30 веч. „Пан Тоніз“.

Кіно.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Заклята ріка“ (Річ. Бартеальс, Беті Компсон).

КАСІНО: Любимий Розовського. КОЛЬОСЕН: Пат і Патагон як банкет.

КОПЕРНИК: Володар Сагари (з Гайдарович).

ЛЕВ: Комедія „Чеснотиві дітвора“.

ОДЗЯ: Боротьба за золотий ріг. МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Співає Бродвей“ (Дж. Гільберт).

ПАЛІС: Звукова фільма: „Ночі в пустині“.

ПАН: Дівка з харуваці. Любів у прирості.

ПАСАЖ: Соки прері.

ПРОМІНЬ: Штеревська.

СТИЛЕВ: Ягола музиці (Джанет Геймер).

ФАТІМОРГІНА: Жінка на місці.

ХИМЕР: Теточку, а хочи графі!

УТІХА: „Вояка, Вояка“.

Програма радіо.

Вікторок 13. V. 1930

ЛВВВ. 11.38 Сигнал часу, гайнал, 12.03 Концерт грамоф. плат, 17.45 Концерт із Варшави, 18.45 Всичина, комунація, концерт грамоф. плат, 19.20 Фейхтон, 19.50 Опера в Познані, комунація.

Середа 14. V. 1930.

Варшава (1411.7) 12.10 Грамофонові плати. Краніа (312.8) 12.40 Шкільний поранок. Гельсінґфорс (231.4) 18.45 Сина Мері Сарія. Ляйпціг (259) 16.30 Радіооркестра. Лондон (356.3) 18.15 Танцювальна музика. Стокгольм (436) 19.00 Пісні Штрауса і Гріга. Рим (441) 21.02 Італійська музика. Ляйпціг (259) 13.05 Легка музика. Прага (487) 19.20 Фінляндські пісні. Брюссель (509) 21.15 Радіооркестра і співа. Відень (516.3) 20.00 Твори Штрауса і солісти. Будапешт (550) 17.40 Опереткова музика. Ленінград (1000) 19.00 Радіооркестра. Харків (1304) 17.00 Українознавство, 20.00 Концерт для села.

Четвер 15. V. 1930.

Варшава (1411.7) 16.15 Грамофонові плати. Краніа (312.8) 12.40 Шкільний поранок. Гельсінґфорс (231.4) 20.05 Радіооркестра. Ляйпціг (259) 16.30 Радіооркестра. Лондон (356.3) 18.45 Танцювальна музика. Стокгольм (436) 20.15 Пісні Штрауса і Гріга. Рим (441) 21.02 Італійська музика. Ляйпціг (259) 13.05 Легка музика. Прага (487) 19.20 Фінляндські пісні. Брюссель (509) 21.15 Радіооркестра і співа. Відень (516.3) 20.00 Твори Штрауса і солісти. Будапешт (550) 17.40 Опереткова музика. Ленінград (1000) 19.00 Радіооркестра. Харків (1304) 17.00 Українознавство, 20.00 Концерт для села.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакції не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутка. 2002
Самбір старий:
Вікторок 13/5 ц. р. „За Німан“.
Середа 14/5 „„Іташніа в Тироді“.
Четвер 15/5 „„Те, чого не було“.
Пятниця 16/5 „„Трих Гільтайн“.“ 2047

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

НА ПРОДАЖ негайно 7 сильних, деревляних скринь. Відомість в Адміністрації „Ціла“.

КОРОНКИ до біла, модні та першовні, лайдешевше „Wencesla“ Боїва 19. 2046 2—30

КОСІВ, пенсіонат п. Лукашевської поручає соціальні покої з першорядним удержанням. 2030 2-10

БРИЛІАНТИ, також іншу біжутерію купує по високій ціні Домбровський, Львів (Готель Жоржа) Академічна 2. 1856 18-7

В ПЕКАСНО Я довідно положений віллі „БЕСЕЛКА“ в Який є до вишайму соняшні кімнати умебльовані з харчем від дні 15. червня ц. р. На багання кухні, дитячнина. — Балішні інформації улашту Ів. Лискевичева, Станіславів, вул. Липова ч. 82. 2044 2—3

КАНДИДАТ нотаріату з правом субституції змінить посаду. Числять на стаду посаду, есентуально субституцію. Ласкаві оголошення проху надсилати з поданням уков до Ади „Ціла“ під „Кандидат нотаріату“. 2038 3-4

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятиків літ у цілім краю знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Маріївська ч. 5. Купую брильянти, золото, срібло, плати найвищі ціни. 1857 62

ПОТРЕБУЮ ІНСТРУКТОРА, який приготує би його сина до іспиту з V. кл. гімназійної перед фєрїями. — Зголошення праз з умовинами слати: Володимир Гец, Ванькова, повіт Лиско, пошта Ропинка. 2060 1—3

УМЕБЛЬОВАНА кімната негайно. — Мідзєвича 11. П. дєрї. 2058

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакції не відповідає

Спеціаліст недуг легень, серця і жолука

д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рєнтгєном.

Дєнтист Яків Насс
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. П. п.

Скріплювання хитавчих зубів пльомбування й випилення зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнти в провінції подорожують в найкоротшому часі. П. І. Урядові і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 10—10

Подяка.

Почуваюсь до милого обов'язку зложити прилюдно щиро-сердечну подяку ВІпанам: доц. уніа. Д-рові Тадеві Вічницькому у Львові, вул. Романовича 3, і хірургів Д-рові Данилові Сассонєрові у Львові, вул. Колоната ч. 7, за совісне і уміле переведення дуже тяжкої і складної операції, як також за неважливий догляд опіку по операції і в часі моєї реконвалесценції, наслідком чого уратуваши мені життя і привели в короткий час до здоров'я. — Генрика Боллохова, Кутківці п. Тернопіль. 2055

ПІДЛЮТЕ-КАМЯНЕЦЬ

пенсіонат на 20 кімнат з цілком удєржанним підчиненням з днем

15. червня ч. р.
2048 2—5 Ольга Чапельська, Дрогобич.

МІСЬКЕ ГАЗОВЕ ЗАВЕДЕННЯ

у Львові, вул. ГАЗОВА ч. 28.
Тєлєфон ч. 492 і 43

порукає

ДИСТИЛЬОВАНУ СМОЛУ

до виробу папи, смаровання дахів і консервації дерева.

ХЕМІЧНО ЧИСТІЙ І СКРОПЛЕНИЙ

АМОНЯК

для холодець. 1—2

Сейчасова доставка. Приступні ціни.

МЕБЛІ, спальні, їдальні, ванні, як і поодинокі предмети по конкурентним цінам на довготерміновий кредит поручає

Меблевий Дім „Silesia“

Львів, вул. Пилсудського, ч. 27.

П. Т. державним і автономічним урядникам на вишайшій легітимізації 3%, 1625 опуску. 4—10

Найновіші моделі

платьє, ситнікових суконь по назково низьких цінах поручає

ЦЕНТ. ЖІНОЧОЇ КОНФ.

Браття Карель

Львів, Ягеллонська 7. Філія Станіславів (Пасаж). 2057 1—3

Присилайте передоплату!

За редакцію відповідає Олександр Костик. Видав Видавничий Спілка „Лізо“.

В доукарні Видавничий Спілка „Лізо“, Львів, Ринок ч. 10.